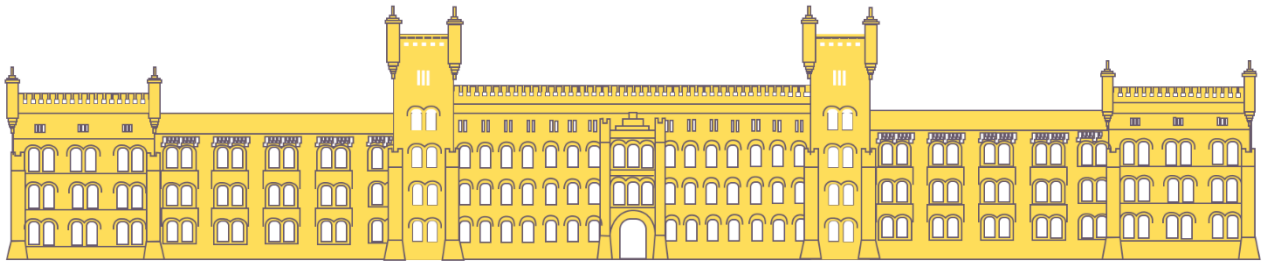

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції*

15 квітня 2026 року

CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR

*The proceedings of the Second International Scientific and Practical
Conference*

15 April 2026

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 15 квітня 2026 року. Львів: ЛДУБЖД, 2026. 395 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

- Василь ЛОЇК** кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ярослав ІЛЬЧИШИН** кандидат педагогічних наук, начальник науково-дослідного центру, ЛДУБЖД
- Роман ЯКОВЧУК** доктор технічних наук, доцент, начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ольга МЕНЬШИКОВА** кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника з навчально-наукової роботи навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Андрій ГАВРИСЬ** кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Олександр СИНЕЛЬНИКОВ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Роман ВЕСЕЛІВСЬКИЙ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Павло БОСАК** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Андрій ТАРНАВСЬКИЙ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ольга БАБАДЖАНОВА** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ** старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

Михайло ШИЧКІН	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Сергій СЕМЕНЮК	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Микола МАЛИХІН	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій і викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів вищої освіти.

Автори тез доповідей несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Редколегія не несе відповідальності за порушення правил правопису в друкованих авторських матеріалах.

The proceedings of the Second International Scientific and Practical Conference "CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR" highlight current trends and challenges in the organisation of civil protection during wartime, as well as the development of key directions for improving and developing the civil protection system.

For academic, academic-teaching and teaching staff of educational institutions, employees of research and industrial organisations, units of the State Emergency Service of Ukraine, representatives of state and local authorities, public and professional organisations, and students of higher education.

The authors of the abstracts bear personal responsibility for the content of the submitted publications, the accuracy of the results and compliance with the requirements of academic integrity. The editorial board is not responsible for spelling errors in the authors' printed materials.

Крюков, О. Крюковська, М. Мохнатко, Т. Поліщук, А. Помаза-Пономаренко, А. Пруський, В. Тищенко, В. Шведун, О. Яцух та інші.

Робимо висновок щодо прогресивного значення запровадження в Україні нових підходів до ідентифікації ОПН, Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки, зокрема з використанням програмного засобу «Гід з державних послуг», внесення подальших змін до національного законодавства з питань ОПН.

Зазначене сприяє також подальшому співробітництву України з Європейським Союзом у сфері протидії транскордонним надзвичайним ситуаціям, напрацюванню ефективного механізму координації між ДСНС та державами – членами Європейського Союзу в боротьбі з наслідками аварій та надзвичайних ситуацій, які мають транскордонний вплив, розвитку співробітництва з Механізмом цивільного захисту Європейського Союзу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки: Закон України від 15.07.2021 р. № 1686 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-20#n6>
2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 р. № 5403 – VI. Дата оновлення: 22.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

УДК 614.841

ОПТИМІЗАЦІЯ ТАКТИКИ ДІЙ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Максим КРИВУНЕНКО

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Актуальність даної теми зумовлена підвищеною небезпекою для особового складу підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України), який несе службу на території активних бойових дій в умовах війни з російською федерацією. Нажаль, виконання дій за призначенням в зазначених умовах несе в собі підвищені ризики для життя та здоров'я особового складу: поранення внаслідок ураження ворожими боєприпасами, безпілотними літальними апаратами (БпЛА) різних типів та іншими засобами ураження, включаючи їх детонацію. Окрім підвищеної небезпеки при виконанні дій за призначенням у зоні ворожих засобів ураження, залишається актуальним питання прямування на місце події. Під час слідування на місця виклику існує підвищений ризик для особового складу потрапити під зазначені негативні наслідки ворожої агресії. Тому, питання підвищення заходів безпеки для особового складу пожежно-рятувальних підрозділів (ПРП), які залучені до гасіння пожеж або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (НС) на територіях ведення активних бойових дій є важливою частиною в рамках безпекової складової для збереження життя і здоров'я особового складу.

Для того, щоб запропонувати покращення з урахуванням актуальних обставин, потрібно спершу проаналізувати типові дії особового складу підрозділів ДСНС України при виконанні дій за призначенням. Для цього необхідно ознайомитися з а вимогами нормативних документів, які регламентують дії особового складу ПРП під час прямування до місця події [1-7]. Відповідно до них [1-7] підрозділи ДСНС після отримання сигналу оповіщення “Тривога” здійснюють виїзд місце виклику у складі груп пожежно-рятувальних автомобілів (ПРА), на чолі з головним автомобілем зі старшою посадовою особою, утворюючи колону техніки. Такий алгоритм дій доцільно використовувати у мирний час або на території, яка не знаходиться в зоні ураження противника. Тому на територіях, які повсякденно страждають від

засобів ураження країни-агресора, виконання особовим складом ПРП завдань за призначенням потребують додаткової безпекової складової.

Для того, щоб мінімізувати негативні наслідки для особового складу ПРП в зазначеній місцевості, ефективною є тактика максимального розосередження техніки, що передбачає недопущення її скупчення в місцях ліквідації наслідків ворожих обстрілів. Керівник гасінням пожежі (КГП) повинен:

1. Давати вказівки особовому складу для дислокації ПРА на безпечній відстані одна від одної, при цьому, техніку необхідно розміщувати передньою частиною в напрямку “на виїзд”. Це забезпечить особовий склад ПРП за умов повторного обстрілу місця події з боку ворога.

2. Розміщувати ПРА під кривлею, за умов наявності такої, що забезпечить меншу маскуваність для БпЛА розвідувального та атакуючого типів.

3. Для захисту від розльоту осколків внаслідок ураження мінометних чи артилерійських снарядів розміщувати ПРА якомога ближче до будівельних загороджень (бетонні забори чи стіни будинків).

При реагуванні на виклики, що супроводжуються наслідками воєнної агресії, необхідно змінити порядок слідування ПРА на місце виклику, а саме: надсилати один ПРА для оцінки обстановки на місці події. За необхідності, з погодженням / вказівкою старшої посадової особи Оперативно-координаційного центру (ОКЦ) на місце виклику спочатку прибуває старша посадова особа ПРП, після оцінки обстановки, надсилати необхідну кількість ПРА. Пересування рекомендується організувати не більше ніж по дві одиниці техніки, необхідного призначення, зі збільшеною дистанцією між транспортними засобами.

Кількість зупинок під час прямування до місця події потрібно мінімізувати для ускладнення можливості наведення ворожих засобів ураження по ПРА. Для пересування при можливості потрібно обирати дороги з твердим покриттям та зменшити пересування по ґрунтовим та захаращеним дорогам, адже такі дороги мають підвищений ризик бути забрудненими вибухонебезпечними предметами (ВНП), їх залишками або ж бути замінованими.

ПРА, які включені до плану залучення сил і засобів, повинні бути обладнані захисним сітковим контуром (рис. 1) та засобами радіоелектронної боротьби (РЕБ), що значною мірою підвищує ступінь захисту особового складу під час слідування та повернення з місця події.

Рисунок – 1 Вигляд захисного сіткового контуру на пожежній автоцистерні

Важливим є усвідомлення того, що за можливості необхідно мінімізувати залучення додаткових сил та засобів, необхідних як резерв або передбачених планом залучення сил та засобів, якщо гасіння можливе при використанні меншої кількості техніки та особового складу. Після закінчення основних робіт сили та засоби, які вивільнюються, мають негайно відправлятися до місць постійної дислокації.

Враховуючи всі вище перелічені пропозиції, ризик ураження ворожими ударами для особового складу ПРП буде менший.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: Наказ МВС України від 26.04.2018 року № 340. Офіційний вісник України, 2018. № 5 7, С. 33. [електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text>
2. Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах ДСНС: Наказ ДСНС України від 31.12.2025 року № 1661.
3. Про затвердження Рекомендацій про особливості виконання органами управління та підрозділами ДСНС завдань за призначенням у населених пунктах і на територіях під час збройної агресії: Наказ ДСНС України від 02.04.2024 року № 375.
4. Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 року № 223. Офіційний вісник України, 2018. № 29, С. 16. [електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2018-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Правил охорони праці на автомобільному транспорті: Наказ МНС України від 09.07.2012 року № 964. Офіційний вісник України, 2018. № 67, С. 393. [електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-12#Text>
6. Про додаткові заходи безпеки: Доручення ДСНС України від 24.05.2024 року № 472.
7. Доручення ГУ ДСНС України у Запорізькій області № 53 001-2821/53 03-2 від 27.05.2024 року.
8. Панчишин Ю.І. Заходи безпеки пожежно-рятувальної техніки на прифронтових територіях в умовах війни / Інформаційна безпека та інформаційні технології: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 27 листопада 2025 року. Львів, ЛДУ БЖД, 2025. С. 167-168.

УДК 355.58:699.8:728

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ У БАГАТОКВАРТИРНИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКАХ

Сергій ДУДКО, Марія ПОПЧУК

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Ігор ВОЛОС

Головне управління ДСНС України у Львівській області

Укриття населення під час війни – це комплекс заходів, спрямованих на захист людей від обстрілів, бомбардувань та інших небезпек. Укриття населення здійснюється у об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту, до яких віднесено сховища, протирадіаційні укриття, споруди подвійного призначення, найпростіші укриття та первинні мобільні укриття.

Після завершення Другої світової війни основним рушієм створення засобів колективного захисту було розуміння необхідності захисту населення від застосування зброї масового знищення та звичайних засобів ураження (конвенційної зброї) у разі поновлення воєнних (бойових) дій.

У період з 2014 року по 2026 рік прийнято ряд змін до нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту, зокрема щодо створення та утримання фонду захисних споруд цивільного захисту. Частково запроваджено можливість укриття населення в найпростіших укриттях, але із більш раціональними підходами до їх облаштування та створення. Тому на сьогодні створено лише понад 40 тис. найпростіших укриттів, що дає змогу збільшити місткість фонду захисних споруд цивільного захисту майже вдвічі. [5]

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ВРАЗЛИВОСТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРИ ДІЇ КОМБІНОВАНИХ УДАРНО-ІМПУЛЬСНИХ НАВАНТАЖЕНЬ Роман ШЕВЧЕНКО, Артем ГУЗЬ	67
МІКРОМІЦЕТИ ЯК ПОТЕНЦІЙНІ БІОІНДИКАТОРИ ТЕХНОГЕННОГО ЕДАФОТОПУ БУРОВУГІЛЬНИХ ТЕРИКОНІВ Остап КІТ, Тарас БОЙКО, Василь ПОПОВИЧ.....	68
НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СЕКТОРУ ТРАНСПОРТ В УМОВАХ ВІЙНИ Ольга БАБАДЖАНОВА, Вікторія ОРІНИК.....	71
НЕДОЛІКИ ГАБІОНІВ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ДЛЯ ЗАХИСТУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СТАНЦІЙ Богдана ШТИКА, Дмитро МИРОШНИЧЕНКО	73
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ Микола АНДРІЄНКО, Оксана БОЙКО	74
ОПТИМІЗАЦІЯ ТАКТИКИ ДІЙ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ Максим КРИВУНЕНКО	76
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ У БАГАТОКВАРТИРНИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКАХ Сергій ДУДКО, Марія ПОПЧУК, Ігор ВОЛОС.....	78
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ПІСЛЯ ОБСТРІЛІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ Олег ІВАХІВ, Андрій МІХІН, Христина СТАНІСЛАВЧУК	81
ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМКИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Денис ПЕРЕМІБІДА, Іван ГОНЯКОВ	83
ОЦІНЮВАННЯ ВИБУХОПОЖЕЖНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ЕЛЕКТРОГЕНЕРАТОРІВ СИСТЕМ АВАРІЙНОГО ЖИВЛЕННЯ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД Надія ФЕРЕНЦ	85
ОЦІНКА ВПЛИВУ УМОВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВИБУХОНЕБЕЗПЕКУ ПИЛОПОВІТРЯНИХ СЕРЕДОВИЩ Сергій СУКАЧ, Яна ТРОЦЬКА.....	87
ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ФОНДУ РОЗВИТКУ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ІНСТИТУЦІЙНОГО ІНСТРУМЕНТУ ПІДТРИМКИ ДОБРОВІЛЬНОГО ПОЖЕЖНОГО РУХУ ТА СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД Василь КУНДРИК.....	89